

PRESA ROMÂNEASCĂ DIN ORADEA INTERBELICĂ DESPRE EVENIMENTELE DIN 1917-1919 CA FUNDAMENTE ALE FĂURIRII ROMÂNIEI MARI

Mihai D. DRECIN*

Rezumat. Deși în perioada interbelică (1919-1940) orașul Oradea a avut o majoritate demografică maghiară și evreiască, românii au crescut constant ca număr. Fenomenul se explică prin rezervorul etnic românesc majoritar în județul Bihor și în hinterlandul orașului. Dezvoltarea economică și administrativă cerea mână de lucru specializată, în continuă creștere, cunoscătoare a limbii române, ceea ce orașul nu o mai putea asigura. Forța biologică net superioară a românilor bihoreni, față de cea a etniilor minoritare din zonă, a facilitat migrarea lor de la sat la oraș și românizarea treptată a Oradei, a altor centre urbane din județ.

Pe acest fond, presa românească din Oradea, mai ales cea politică, religioasă, culturală, cunoaște o creștere cantitativă și calitativă, fiind cerută de populația urbei.

În paginile ei își vor găsi loc, periodic, articole cu trimitere la comemorarea evenimentelor și personalităților din anii 1917-1919, văzute ca fundamente ale făuririi României Mari. Este vorba atât de momente cu valoare general națională (bătăliile de la Mărăști, Mărășești, Oituz; 1 Decembrie 1918; Regele Ferdinand; generalii Alexandru Averescu, Traian Moșoiu, Henri M. Berthelot, primul-ministrul Ion I.C. Brătianu), cât și de importanță locală, considerate veritabile cărămizi puse la fundamentul pregătirii și împlinirii României Mari: 150 de ani de la înființarea Episcopiei Greco-Catolice de Oradea (1777), 100 de ani de la înființarea Liceului românesc din Beiuș (1828), zece ani de la redactarea Declarației de autodeterminare de la Oradea (1918), comemorarea atrocităților făcute împotriva românilor de armata maghiară în 1918-1919 (1928, 1929, 1932, 1937).

Trimiterea la această "istorie recentă" a românilor viza fortificarea sufletească a națiunii în eforturile de depășire a greutăților social-economice prin care trecea Țara, inclusiv față de iredentismul și revizionismul Ungariei și partidelor maghiare din România care vizau unitatea Țării.

Cuvinte-cheie: Oradea, 1919-1940, presa românească, comemorare evenimente și personalități din 1917-1919, fortificarea sentimentului național.

De la începuturile sale presa a fost un instrument de informare a cititorilor cu realitățile momentului din diverse domenii ale vieții cotidiene, dar și de rememorare a unor evenimente trecute considerate de comunitate ca importante în drumul ei spre afirmare și împlinire. Pentru ultima categorie de evenimente erau

* Profesor universitar, Departamentul de Istorie, Universitatea din Oradea, Membru corespondent al Academiei Oamenilor de Știință din România, e-mail: drecin_mihai@yahoo.com